

V závěrečné, šesté kapitole předkládá Věra Janíková přehled přístupů a výzkumných metod doposud realizovaných v oblasti výzkumu mnohojazyčnosti se zřetelem k jazykové výuce. Právě tato kapitola se může stát důležitým odrazovým můstkem pro doktorandy v oblasti didaktiky cizích jazyků, protože zde jsou velmi přehledně prezentovány studie z řady vědních disciplín, např. ze sociologie, psychologie, psycholinguistiky, lingvistiky, sociolinguistiky a v neposlední řadě též z didaktiky cizích jazyků jako vědního oboru interdisciplinárního.

Závěr publikace obsahuje pečlivě sestavený jmenný i věcný rejstřík a rozsáhlé resumé v angličtině.

Publikace je určena široké odborné veřejnosti, vysokoškolským odborníkům v oblasti didaktiky jazyků, studentům doktorských studijních oborů zaměřených na didaktiku jazyků, studentům učitelství českého jazyka a cizích jazyků, učitelům jazyků na všech stupních škol a v neposlední řadě i autorům učebnic a všem aktérům, kteří se podílejí na jazykovém vzdělávání.

Kniha představuje důkladně teoreticky založené a obsahově bohaté kompendium k problematice mnohojazyčnosti – její současné společenské roli, jazykové politickým východiskům, modelům osvojování několika jazyků, didaktice mnohojazyčnosti a didaktickému výzkumu mnohojazyčnosti. Vyznačuje se aktuálností a relevancí tématu, expertní úrovní zpracování, čtivostí a vysokou poznatkovou hodnotou. Svým celkovým pojetím je významným přínosem pro další rozvoj didaktiky cizích jazyků u nás.

H. Andrášová

* Brno: Masarykova univerzita, 2013, 127 s.

Jiří Havel: Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na 1. stupni základní školy*

V tematicky aktuálnej monografii predstavuje Jiří Havel časť výsledkov výskumného projektu zameraného na zmapovanie toho, ako v Čechách prebieha transformácia základných škôl na školy inkluzívneho typu. I keď nejde o publikáciu ojedinelú, čo sa témy týka, svojím ukotvením v pomerne rozsiahlom empirickom výskume sa jej darí podať autentický a plastický obraz o aktuálnom stave inkluzívneho vzdelávania v ČR, obzvlášť o problémoch, ktoré so sebou prináša koncentrovanie vzdelávania žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami do škôl bežného typu. Tie autor odкрýva najprv vo všeobecnej rovine plánovania, prípravy a realizácie inkluzívneho vzdelávania v tzv. školách pre všetkých tým, že analyzuje školské vzdelávacie programy, povahu vzdelávacieho prostredia i samotnej výučby. Konfrontáciou školami deklarovanej úrovne inkluzivity s jej skutočným stavom odhaľuje neistotu škôl v tom, ako všeobecné princípy inkluzívneho vzdelávania pretransformovať do praktickej podoby, tvárou v tvár konkrétnym špeciálnym potrebám svojich žiakov. Na úrovni školských vzdelávacích programov tak školy zotrávajú v medziach deklarovanej inkluzivity v starostlivosti o žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, vo vzťahu k vytváraniu inkluzívneho prostredia a realizácii výučby sú najvypuklejšie chýbajúce jasne vymedzené kritériá na posúdenie jednotlivých realizovaných formálnych a obsahových rámcov inkluzívneho vzdelávania. Ak potom autor v nasledujúcej časti venuje špecifickú pozornosť výučbe čítania a písania, tento problém sa konkrétne ukazuje v tom, že ak existuje pluralita vo využívaní konkrétnych výučbových

metód, či postupov, učítelia ich dokážu využívať na to, aby posilnili individualizáciu výučby. Vážnou výzvou sú však pre nich situácie, kedy musia reálne vstupovať do kurikula a redukovať učivo potrebám žiakov so špeciálnymi potrebami. Tu sa ukazujú limity praktických kompetencií učiteľov, ktoré narážajú na nevyhnutnosť preniknúť hlbšie do štruktúry učiva a pri zachovaní jeho koherencie ho zredukovať v súlade s aktuálnymi učebnými potrebami žiakov. I keď by skúmanie príčin spleť-tého vytvárania podmienok potrebných pre vybudovanie školy pre všetkých vyžadovalo hlbšiu analýzu, pravdepodobne aj vo vzťahu k tomu, či podporné materiály, ktoré majú školy k dispozícii poskytujú dostatočne názorný postup, ako inkluzívne vzdelávanie prakticky realizovať v každodenných podmienkach fungovania školy, je dobré, že predmetná monografia odhaľuje skutkový stav inkluzívneho vzdelávania a odkazuje na najpalčivejšie problémy, s ktorými sa školy musia vysporiadať. V tomto zmysle monografiu Jiřího Havla vrelo odporúčam do pozornosti študentom primárneho vzdelávania, širšej odbornej verejnosti, ale špecificky aj kompetentným orgánom zodpovedným za prípravu metodických usmerní pre inkluzívne vzdelávanie na školách v ČR.

Z. Petrová

- * Havel, Jiří. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na 1. stupni základní školy jako východisko inkluzivní didaktiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, 238 s.

Petr Kopečný: Logopedická intervence u osob se zdravotním postižením ve věku mladé dospělosti*

Do rukou se dostává čtenářům monografie autora Petra Kopečného, působícího na katedře speciální pedagogiky. Ideou samotného autora je nabídnout odborné veřejnosti, studentům, vysokoškolským pedagogům pohled na problematiku a následné možnosti přístupů a logopedických intervencí k osobám se zdravotním postižením.

Nelze než souhlasit s úvodním tvrzením samotného autora, že změny, které se v současné době prosazují, vedou k začlenění osob se zdravotním postižením do společnosti, ovlivňují jejich kvalitu života. Ambicí autora bylo prezentovat a vědecky analyzovat logopedickou intervenci k jedincům s narušenou komunikační schopností a s těžkým zdravotním postižením, realizovanou v oblasti sociálních služeb, vymezit proces sociální participace směrem k sociální inkluzi. Oceňuji zájem autora o dané téma, výzkumné studie, které tvoří jádro monografie, jsou ojedinělými studiemi na toto téma v podmínkách České republiky.

Celkově má publikace jasnou strukturu, jednotlivá specifikovaná témata, obsahy kapitol, na sebe logicky navazují. Kvalita předložené monografie je dána i analýzou výroků, teorií a výzkumných šetření zahraničních autorů. Je potěšující, že autor upozorňuje např. na definice prof. Lechty, který patří mezi přední odborníky k tématu narušené komunikační schopnosti.

Zpracování teoretických východisek předložené práce, kapitola první, zahrnuje diskurs k speciálně-pedagogickým a terminologickým aspektům řešení problematiky. Autor zde v referenci na svoji pedagogickou zkušenost poukazuje na to, že u jedinců s těžkou poruchou dorozumí-